

- Kielioppi*-sanan merkitykset ja käyttö kielitieteellisissä artikkeleissa. Esitelmä konferenssissa XLVII Kielitieteen päivät. Turku, 12.–14.5.2022.
- 2022b: *Kielioppi rakennelmana ja resursina*. *Kieliopin kielikuvat kielitieteessä*. – *Sananjalka* 64 s. 269–277. <https://doi.org/10.30673/sja.115777>
- TEMMERMAN, RITA 2000: *Towards new ways of terminology description. The sociocognitive approach*. *Terminology and Lexicography Research and Practice* 5. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- Tieteen termipankki. <https://tieteentermipankki.fi/> (25.11.2022).
- VILKUNA, MARIA 2006: *Kieliopin monet merkitykset ja Iso suomen kielioppi*. – Minna Harmanen & Mari Siirainen (toim.), *Kielioppi koulussa* s. 11–24. Helsinki: Äidinkielen opettajain liitto.
- ZELINSKY-WIBBELT, CORNELIA 2012: Identifying term candidates through adjective-noun constructions in English. – *Terminology* 18 (2) s. 226–242. <https://doi.org/10.1075/term.18.2.04zel>.

KIELITIEEEN KENTILTÄ

Kertomus Kotikielen Seuran 147. toimintavuodesta

Seura on perustettu vuonna 1876. Sen tehtävänä on edistää suomen kielen tutkimusta, tuntemusta ja käyttöä. Tällä hetkellä keskeisimpiä toimintamuotoja ovat aikakauslehti *Virittäjän* julkaiseminen sekä kokousten ja symposiumien järjestäminen. Lisäksi Seura myöntää vuosittain rahastoistaan apurahoja ja palkintoja.

Jäsenkokoukset

Sadantaneljäntenäkymmenentenäseitsemäntenä toimintavuotenaan Kotikielen Seura on kokoontunut neljä kertaa. Kokouksissa on käynyt keskimäärin 60 henkeä.

Vuosikokouksessa 14. maaliskuuta 2022 puheenjohtaja Mari Siirainen esitelmöi otsikolla ”Tulevaisuus ja *Virittäjä*”.

Huhtikuun 22. päivänä 2022 pidettiin *Virittäjä* 125 -juhlaseminaari. Professori Lea Laitinen esitelmöi aiheesta ”Vi-

rittäjän suhde kieleen kahdella 90-luvulla”. Tiedekustantajien liiton pääsihteeri Pauliina Raento esitelmöi aiheesta ”*Virittäjä* kotimaisen tiedekustantamisen kentällä”. Lisäksi *Virittäjän* varapäätoimittaja Johanna Komppa esitteli *Virittäjä* 125 -juhlasivuston ja *Virittäjän* entinen päätoimittaja Susanna Shore esitti videotervehdyksen ja valokuvashow’n *Virittäjän* vuosikymmenten varrelta. Lopuksi esiintyi Ylioppilaskunnan Laulajien triplakvartetti.

Syyskuun 22. päivänä 2022 pidettiin Seuran perinteinen graduilta. Emmanuel Salmon esitelmöi otsikolla ”Vapaus ja suomalaisuus. Kieli-ideologiat ja vallankäyttö diskurssissa Suomen kansalliskielistä”, Reeta Komulainen esitelmöi ”Ainaha me voiaan juosta tältä karkuun jos me ei pärjätä tälle nyt. Pelaajaan, katsojiin ja pelihahmoihin viittaaminen ja osallisuuden rakentuminen Let’s Play -videoissa”, Hilda Holmi-Al-Mashhadani esitelmöi ”Keskus-

telunanalyttinen tapaustutkimus kotona tapahtuvan kielenopetustilanteen institutionaalista piirteistä” ja Anna Sundqvist otsikolla ”Murteet Youtubessa. Kielen paikallisuus ja kaupallisuus kolmen sisällöntuottajan videoilla”.

Marraskuun 24. päivänä 2022 pidettiin Kielibuusti-teemailta, jossa Kielibuusti-hanketta esittelivät Johanna Komppa, Lari Kotilainen, Emmi Pollari, Anna Sundqvist, Taija Udd ja Jyrki Kalliokoski.

Tammikuun 26. tammikuuta 2023 pidettiin Seuran esitelmältä, jossa Latinalaisen Amerikan tutkimuksen dosentti Harri Kettunen esitelmöi aiheesta ”Kaa-kaosta kannibaaliin: Amerikan alkupe- räiskielten lainasanat suomessa”.

Seuraa on edustanut Tieteellisten seuran valtuuskunnan syyskokouksessa puheenjohtaja Mari Siirainen.

Toimihenkilöt ja yhteistyökumppanit

Seuran puheenjohtajana on toiminut tohtori Mari Siirainen, ensimmäisenä varapuheenjohtajana professori Anne Mäntynen, toisena varapuheenjohtajana professori Jaakko Leino, sihteerinä maisteri Ida Henritius, varasihteerinä maisteri Elina Vitikka, rahastonhoitajana maisteri Emmi Pollari sekä muina johtokunnan jäseninä tohtori Henri Satokangas, maisteri Toni Suutari ja maisteri Anne Tiermas.

Toiminnantarkastajina ovat olleet tohtori Annakaisa Pohjola ja maisteri Nico Wendelin sekä varatoiminnantarkastajina tohtori Suvi Honkanen ja tohtori Markus Hamunen. Kirjanpidosta on vastannut kesäkuuhun asti Aallon tilitoimisto ja heinäkuusta eteenpäin Tonava Group Oy.

Seuran johtokunta on kokoontunut toimintavuoden aikana 9. maaliskuuta 2022, 6. huhtikuuta 2022, 27. huhtikuuta – 5. toukokuuta 2022, 19. toukokuuta 2022, 9.–10. kesäkuuta 2022, 8. syyskuuta 2022, 7. marraskuuta 2022, 7.–8. joulukuuta 2022, 13. tammikuuta 2023 ja 23. helmikuuta 2023 eli yhteensä 10 kertaa.

Seurassa oli vuoden 2022 lopussa kuusi kunniajäsentä ja 511 jäsenmaksunsa maksanutta vuosijäsentä. Painetun Virittäjä-lehden jäsentilaajia oli 368 (täysjäseniä 203 ja opiskelijajäseniä 165) ja verkkolehden tilaajia 76 (täysjäseniä 45 ja opiskelijajäseniä 31). Virittäjää tilaamattomia jäseniä oli 67 (täysjäseniä 59 ja opiskelijajäseniä 8). Jäsenmaksuina olivat 10 euroa täysjäseneltä ja 5 euroa opiskelijajäseneltä.

Apurahat ja palkinnot

Kokouksessaan 23. helmikuuta 2023 johtokunta päätti julkistaa Sanakirjasäätiön rahaston vuoden 2022 tuotoista 5 913,26 euroa haettavaksi aineistonkeruukustannuksiin ja tutkimuksen tekoon.

Kokouksessaan 16. helmikuuta 2023 E. A. Saarimaan rahaston lautakunta, jonka muodostavat Kotikielen Seuran johtokunnan jäsenet, on päättänyt myöntää vuoden 2022 jaettavissa olevasta tuotosta ja viime vuonna tehdystä varauksesta, jotka ovat yhteensä 5 975,76 euroa, kuusi palkintoa: Veera Hatakalle 400 euroa artikkelista ”Värit tilanteissa”, Anna-Kaisa Jokipohjalle 400 euroa artikkelista ”Kieltä kokkauksen lomassa: aloittelevien suomen kielen käyttäjien sanastokysymykset”, Jenni Marjokorvelle 400 euroa artikkelista ”Kieltä lukemassa: Miten yhdeksäsluokkalaiset tarkastelevat uutisotsikon muotoja ja merkityksiä?”, Sanni Surkalle 400 euroa artikkelista ”Merkitty mieheys”, Eeva Attilalle 150 euroa artikkelista ”Säädöskieli – mahdotonta ymmärtää?” ja Lauri Haurulle 150 euroa artikkelista ”Tarkastellessa vai tarkasteltaessa? Nollapersoonan ja passiivin työnjako temporaalisissa lauseenvastikkeessa”.

Kokouksessaan 22. helmikuuta 2023 August Ahlqvistin, Yrjö Wichmannin, Kai Donnerin ja Artturi Kanniston rahastojen yhteinen lautakunta, johon ovat kuuluneet Suomalais-Ugrilaisen Seuran edustajina professori Ulla-Maija Forsberg, emeritaprofessori Sirkka Saarinen ja

asemansa puolesta Suomalais-Ugrilaisen Seuran esimies professori Riho Grünthal sekä Kotikielen Seuran edustajina puheenjohtaja Mari Siirainen ja professori Anne Mäntynen, on päättänyt myöntää August Ahlqvistin, Yrjö Wichmanin, Kai Donnerin ja Artturi Kanniston rahastojen käytettävissä olevasta vuoden 2022 tuotosta seuraavat palkinnot: Antti Kannerille Helsingin yliopistosta 4 000 euroa väitöskirjasta *Meaning in distributions. A study on computational methods in lexical semantics*, Irina Herneaholle Helsingin yliopistosta 2 000 euroa väitöskirjasta *Oikeus elää. Intertekstuaalisuus turvapaikanhakijoiden oikeuksia ajavassa kansalaisaktiivisissa*, Hanna-Ilona Härmävaaralle Helsingin yliopistosta 2 000 euroa väitöskirjasta *Building in the bridge in interaction. Receptive multilingualism among Finnish and Estonian speakers*, Heidi Nivalle Helsingin yliopistosta 2 000 euroa väitöskirjasta *Suomen progressiivirakenne intentioiden ja ennakoinnin ilmaisuissa*.

Kokouksessaan 23. helmikuuta 2023 Lauri Kettusen rahaston lautakunta, johon ovat kuuluneet puheenjohtaja Mari Siirainen, professori Riho Grünthal ja maisteri Ida Henritius, on päättänyt myöntää vuoden 2022 ja edellisvuoden varauksesta, jotka ovat yhteensä 4 071,68 euroa, 3 500 euroa 17.11.2023 järjestettävän Helsingin yliopiston viron kielen lehtoraatin 100-vuotisjuhlaseminaarin kuluihin, 300 euroa Kallas Lukalle pro gradu -tutkielmasta *Pyhä nimessä ja paikassa. Suomen ja Viron Pyhä- ja Püha-aineiden sisältävät paikannimet* ja 200 euroa Oskari Jokiselle pro gradu -tutkielmasta *”Maitset, mis on meeles”. Mainonnan keinot ja representaatiot makeisvalmistaja Kalevin audiovisuaalisissa mainoksissa*.

Kokouksessaan 15. helmikuuta 2023 Hesteon koululaiskielirahaston lautakunta, johon ovat kuuluneet puheenjohtaja Mari Siirainen, Hesteon hallituksen jäsen Leena Paatero, maisteri Emmi Pol-

lari ja maisteri Ida Henritius, on päättänyt, että Hesteon koululaiskielirahaston vuoden 2022 tuotosta ja edellisvuosien varauksesta 778,88 eurosta käytetään vuonna 2023 korkeintaan 750 euroa Helsingin yliopiston Viikin normaalikoulun kielikeruun toteuttavien oppilasryhmien palkitsemiseen.

Kuluneena toimintavuonna Seura on perinteiseen tapaan onnitellut ansioituneita jäseniään heidän merkkipäivinänsä sekä ottanut osaa poismenneiden jäsenten omaisten suruun.

Aikakauslehti Virittäjä

Aikakauslehti Virittäjä ilmestyi vuonna 2022 neljänä vihkona, joissa oli yhteensä 620 sivua. Vuoden 2022 lopussa tilaajia oli 505. Päätoimittajana on toiminut dosentti Laura Visapää. Toimitussihteerinä on työskennellyt maisteri Markus Lakanieni. Kirjallisuusosastosta on vastannut tohtori Karita Suomalainen. Varapäätoimittajana ja verkkotoimittajana on toiminut dosentti Johanna Komppa. Virittäjän taloutta ja tilauksia on hoitanut kesäkuun loppuun maisteri Helena Nurmikari ja heinäkuun alusta lähtien maisteri Anna Sundqvist.

Vuonna 2022 Virittäjä jatkoi 125-vuotisjuhlintaansa. Keväällä julkaistiin Virittäjä 125 -juhlasivusto. Sivustolle on koottu monipuolinen otos Virittäjän historiasta ja nykyisyydestä: nykyisten ja entisten toimihenkilöiden haastatteluja tai muita esittelyjä, lukusuosituksia sekä aikajana. Lisäksi Virittäjä toteutti Facebook- ja Instagram-päivitysten sarjan, jossa julkaistiin 125 päivitystä vuoden 2022 aikana. Kustakin ajankohtaan sopivasta päivityksestä oli linkki johonkin Virittäjän artikkeliin tai juhlasivustolle.

Aikakauslehti Virittäjän toimitusneuvosto on kokoontunut 3. maaliskuuta 2022. Toimitusneuvoston puheenjohtajana on toiminut Seuran puheenjohtaja Mari Siirainen. Muina jäseninä ovat toi-

mineet Marja Etelämäki (Universitet i Oslo), Vesa Jarva (Jyväskylän yliopisto), Scott Jarvis (University of Utah), Leelo Keevallik (Linköpings Universitet), Lari Kotilainen (Helsingin yliopisto), Niina Lilja (Tampereen yliopisto), Liina Lindström (Tartton yliopisto), Liisa Mustanoja (Tampereen yliopisto), Krista Ojutkangas (Turun yliopisto), Heli Paulasto (Itä-Suomen yliopisto), Kaarina Pitkänen-Heikkilä (Helsingin yliopisto), Rea Pelto (Université de Caen Normandie), Pia Päiviö (Nordeuropa-Institut der Humboldt-Universität zu Berlin), Toini Rahtu (Helsingin yliopisto), Jouni Rostila (Helsingin yliopisto), Minna Saarelmä-Paukkala (Helsingin yliopisto), Sari Sulkinen (Jyväskylän yliopisto), Mirja Tarnanen (Jyväskylän yliopisto), Stefan Werner (Itä-Suomen yliopisto) ja Jussi Ylikoski (Turun yliopisto / Sámi University of Applied Sciences).

Talous

Seuran oma pääoma tilinpäätöksessä on 229 795,63 euroa. Seuran pitkäaikaisten sijoitusten arvoksi on vuoden 2022 tilinpäätökseen merkitty 176 130,59 euroa. Pitkäaikaiset sijoitukset jakautuvat Seuralle ja rahastoille seuraavasti: Kotikielen Seura 3,9 %, Sanakirjasäätiö 36,1 %, Lauri Kettusen rahasto 31,8 %, E. A. Saarimaan rahasto 31,6 % ja Hesteon koululaiskielirahasto 1,6 %. Seuran ja Virittäjän pankkitalletusten kokonaismäärä on ollut tilikauden päättyessä 67 111,46 euroa, joista Virittäjän osuus on ollut 14 387,01 euroa. Vuoden 2022 taseessa vastaavaa ja vastattavaa on kumpaakin 247 180,56 euroa.

Virittäjän tuotot olivat vuonna 2022 ilman avustuksia yhteensä 25 756,61 euroa.

Nämä tuotot ovat kertyneet tilausmaksuista ja irtonumeromyyntistä. Virittäjän julkaisemiseen saatiin vuonna 2022 avustusta Wihurin rahastolta (10 000 euroa), Suomen kulttuurirahastolta (5 000 euroa) ja Karjalaisen kulttuurin edistämissäätiöltä (2 000 euroa). Lisäksi Suomen tiedekustantajain liitolta saatiin onnitte-luraha 1 250 euroa sekä muuta avustusta 2 500 euroa. Edellisinä vuosina saatuja Virittäjä 125 -juhluvuosiprojektirahoja oli käytettävissä myös vuonna 2022. Yhteensä Virittäjän tuotot olivat 46 506,61 euroa. Menoja kertyi 66 511,24 euroa. Suurimmat kulut aiheutuivat painatuksesta ja postituksesta (13 663,14 euroa) sekä henkilöstökuluista (36 060,39 euroa). Virittäjän tulos vuodelta 2022 osoittaa 26 428,50 euroa alijäämää.

Seuran tuotot koostuivat jäsenmaksuista, jotka olivat 4 004,00 euroa sekä muista tuotoista, jotka olivat 4 340,00 euroa. Seuran varsinaisen toiminnan kulut olivat 10 801,75 euroa, ja ne koostuivat pääosin jäsenkokousten järjestämisestä, taloushallintokuluista sekä jäsen- ja viranomaismaksuista. Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tulos oli 17 347,47 euroa, ja rahastoihin tuotoista siirrettiin 14 616,76 euroa. Seuran tulos vuodelta 2022 on 2 462,75 euroa alijäämäinen.

Kotikielen Seuran ja Virittäjän vuoden 2022 yhteinen tilinpäätös osoittaa tuottoja 65 690,01 euroa, kuluja 79 978,6 euroa ja rahastoille siirrettiin 14 616,76 euroa. Alijäämäksi muodostuu 28 905,35 euroa.

Helsingissä 14. maaliskuuta 2023

IDA HENRITIUS
Kotikielen Seuran sihteeri
seura@kotikielenseura.fi